

Psychologencommissie

**Psycholoog, een beroep in dienst
van de geestelijke gezondheidszorg**

jaarverslag 2018

.be

INHOUD

1. Voorwoord	03	2.6. Informatieverspreiding en zichtbaarheid van de Psychologencommissie	17
2. Werkingsverslag	04	2.6.1. Website	17
2.1. Bescherming van de titel van psycholoog	04	2.6.2. Advies	18
2.1.1. Hoe bekomt iemand de inschrijving als psycholoog?	04	2.6.3. Social media	18
2.1.2. Inschrijvings- en hernieuwingsaanvragen	05	2.6.4. Bijdrage als spreker of aanwezigheid op activiteit	19
2.1.3. Zoekfunctie “Staat mijn psycholoog op de lijst?”	06	2.7. Overleg met de partners	21
2.1.4. Een nieuwe database	07	2.8. Plenaire zitting	22
2.2. Deontologie	08	2.8.1. Aantal vergaderingen	22
2.2.1. De deontologische dienst wordt de studiedienst	08	2.8.2. Verslagen van de plenaire vergaderingen	22
2.2.2. Hervorming van de deontologische code	11	2.9. Financieel rapport	22
2.3. Klachtenbehandeling: tuchtrecht en bemiddeling	12	3. Over de Psychologencommissie	23
2.3.1. Tuchtrecht	13	3.1. Missie en taken	23
2.3.2. Behandeling van tuchtklachten: stand van zaken	14	3.2. Organisatie en structuur	24
2.3.3. Bemiddeling: een volledig apart luik	15	3.2.1. De afgevaardigden van de erkende beroepsverenigingen in de plenaire vergadering	24
2.4. Project: een nieuwe Psychologencommissie	16	3.2.2. Het Bureau	26
2.5. Onderzoeksprojecten	16	3.2.3. De Tuchtraden	27
		3.2.5. Het personeel	28

” ONZE WENS OM DE COMMISSIE TE DOEN VERANDEREN IN EEN DEMOCRATISCHE INSTELLING MET EEN VERGADERING VAN LEDEN VERKOZEN DOOR PEERS IS DIT JAAR VOORTGEZET.

1. VOORWOORD

Ook dit jaar weerspiegelt ons jaarverslag het werk, de voortgang en de evolutie van de Psychologencommissie van psychologen in een maatschappij waar geestelijke gezondheid één van de belangrijkste zorgen is, of het nu gaat om preventie, ondersteuning op scholen, universitair onderzoek of eerstelijnszorg.

Het jaarverslag is het perfecte moment voor een terugblik en in kaart te brengen wat goed is verlopen, maar ook wat we moeten blijven verbeteren.

In 2018 veranderde onze instantie van directie in de persoon van Julie Laloo die deze functie en de Commissie als geheel nieuw leven kon inblazen.

Na een moeilijk 2017 met de directe gevolgen van de politieke veranderingen, zette de Commissie haar werkzaamheden van transparantie, communicatie, rationalisatie en systematisering voort in 2018. Ze heeft bijvoorbeeld een nieuwe database die effectief kan voldoen op de behoeften van psychologen en cliënten/patiënten, maar ook op wettelijke verplichtingen zoals de algemene verordening inzake gegevensbescherming (GDPR).

De terminologie van de Commissie is voortaan geëvolueerd door de term inschrijving op de lijst te gebruiken in plaats van de term erkenning om verwarring met de toekomstige erkenning van de klinische psychologen te voorkomen.

Onze wens om de Commissie te doen veranderen in een democratische instelling met een vergadering van leden verkozen door peers is dit jaar voortgezet met voorstellen voor wetshervormingen, die we hopen te zien in de komende maanden, afhankelijk van de regering.

Bij het lezen van dit rapport, kunt u ook het essentiële werk van onze “deontologische dienst” ontdekken dewelke een “studiedienst” is geworden. Deze naamswijziging was nodig om de complexiteit en reikwijdte van deze dienst te begrijpen. Verscheidene deontologische dossiers, met name over het beroepsgeheim, zijn gepubliceerd in 2018. Deze kunt u raadplegen op onze website www.compsy.be/nl/voor-de-psycholoog.

Catherine Henry
Voorzitster

De disciplinaire instanties konden verdergaan met het enorme werk dat in 2017 is begonnen met tal van genomen beslissingen en de eerste publicatie van de jurisprudentie.

Bovendien hebben psychologen in 2018, dankzij het nieuwe Boek XX in het Wetboek Economisch Recht, nu bescherming wanneer zij in financiële moeilijkheden komen in kader van hun professionele activiteit. De Commissie heeft ook een lijst samengesteld van insolventiefunctionarissen om psychologen in dit verband bij te staan.

Dit immense werk kon niet worden verwezenlijkt zonder het enthousiasme en de wil van zeer veel mensen. Ten eerste willen we alle leden van de Plenaire Zitting en het Bureau bedanken voor hun vrijwillige inzet voor het goed functioneren van onze Commissie. Ten tweede willen we van deze gelegenheid gebruik maken om de verantwoordelijkheid en de belasting van de leden en voorzitters van de disciplinaire instanties, die bij elke beslissing het beroep van psycholoog ontwikkelen, te benadrukken. Evenzo willen we onze externe politieke, institutionele of private partners bedanken die met ons een betere toekomst voor het beroep van psycholoog trekken. Als laatste danken we het personeel dat de titel heeft beschermd, de psychologen beter heeft willen informeren en dat met grote inzet en deskundigheid de beslissingen van de Commissie concretiseert.

Tot slot willen we de reden van bestaan van de Psychologencommissie bedanken: de psychologen zelf voor hun vertrouwen en toewijding om van de geestelijke gezondheid een prioriteit te maken, of het nu op het werk, op school, in het ziekenhuis of eender welke structuur is. Samen hopen we door te gaan met het opbouwen van een respectvolle en duurzame professionele omgeving.

2. WERKINGSVERSLAG

2.1 BESCHERMING VAN DE TITEL VAN PSYCHOLOOG

WAT ZEGT DE WET?

De 'Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog' stelt dat iemand zich enkel 'psycholoog' mag noemen als deze in het bezit is van het vereiste universitaire diploma én ingeschreven is op de lijst van psychologen (artikel 1). Dit geldt zowel voor zelfstandigen, die hun praktijk hebben of die consultant zijn, als voor personen in loondienst zoals de werknemers in een ziekenhuis of in een geestelijk gezondheidszorg centrum, de onderzoekers of psychologen actief in CLB's.

De lijst van psychologen wordt bijgehouden door de Psychologencommissie, een federale overheidsinstantie (artikel 2). Zonder inschrijving op deze lijst is het verboden om de titel van psycholoog te gebruiken of op om het even welke manier de indruk te wekken psycholoog te zijn. Ook het gebruik van samenstellingen en vertalingen van de titel vereisen dus een inschrijving.

Maakt iemand zonder ingeschreven te zijn gebruik van de titel? Dan kan een rechter volgens de wet strafbepalingen opleggen in de vorm van een geldboete en een vermelding in het strafregister (artikels 9 en 10). Personen die titelmisbruik faciliteren zijn evenzeer aansprakelijk (artikel 11). Artikel 8 verbindt vervolgens de inschrijving met de naleving van de deontologische code van psychologen. Deze laatste werd bij koninklijk besluit in het leven geroepen (KB van 2 april 2014. - Koninklijk besluit tot vaststelling van de voorschriften inzake de plichtenleer van de psycholoog).

2.1.1 Hoe bekomt iemand de inschrijving als psycholoog?

Om in België de inschrijving als psycholoog te bekomen, dient men aan bepaalde voorwaarden te voldoen. Deze inschrijvingscriteria staan opgesomd in de 'Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog' en in de 'wet van 12 februari 2008 tot instelling van een nieuw algemeen kader voor de erkenning van EG-beroepskwalificaties'.

De inschrijving wordt over het algemeen toegekend op basis van een Belgisch diploma van licentiaat of master in de psychologie of van een ouder gelijkgesteld diploma. Aanvragen op basis van een buitenlands diploma, vereisen vaak bijkomende bewijsstukken. Deze bestaan uit:

- een attest dat de academische gelijkwaardigheid van het buitenlandse diploma bevestigt, afgeleverd door de National Academic Recognition Information Centre (NARIC-ENIC) van de Vlaamse, Waalse of Duitssprekende gemeenschap;
- documenten die aanvullende praktijkervaring aantonen;
- of attesten die bewijzen dat men in het land van oorsprong erkend is.

ERKENNING OF INSCHRIJVING OP DE LIJST?

De wet van 4 april 2014 tot regeling van de geestelijke gezondheidszorgberoepen¹ neemt de klinisch psychologen op in de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen. Hiermee worden zij beschouwd als autonome beoefenaars van een gezondheidszorgberoep, maar wordt de uitoefening van de klinische psychologie ook pas mogelijk als de persoon in kwestie voldoet aan een aantal voorwaarden. In het bezit zijn van een erkenning als klinisch psycholoog afgeleverd door gemeenschappen is daar één van.

Deze erkenning wordt voor Nederlandstalige dossiers afgeleverd door het Agentschap Zorg en Gezondheid, voor Duitstalige dossiers door de Duitstalige Gemeenschap en voor Franstalige dossiers door de Fédération Wallonie-Bruxelles. Deze erkenning is echter niet hetzelfde als de inschrijving op de lijst van de Psychologencommissie.

De wet van 4 april 2014 tot regeling van de geestelijke gezondheidszorgberoepen staat immers los van de wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog. Deze oudere wet regelt de titelbescherming en de naleving van de deontologische code en geldt voor alle psychologen, ongeacht hun sector of statuut. Ook klinisch psychologen vallen hieronder. De wet van 4 april is daarentegen enkel van toepassing op klinisch psychologen en erkent hen als een autonoom zorgberoep. Deze wet voorziet een beroepsbescherming door de uitoefening van de klinische psychologie te verbinden aan een aantal voorwaarden.

Op dit moment moeten klinisch psychologen dus nog altijd hun inschrijving hernieuwen of zich inschrijven op de lijst als 'psycholoog'. Op die manier zijn zij gebonden aan de naleving van een deontologische code.

Om elke verwarring te vermijden tussen de inschrijving op de lijst van de Psychologencommissie en de erkenning als klinisch psycholoog zal de Psychologencommissie voortaan niet meer spreken over een erkenning, maar over een inschrijving op de lijst. Deze veranderingen zijn doorgevoerd in de loop van 2018. De naamswijziging heeft echter geen enkele invloed op de waarde van de inschrijving en de implicaties ervan.

¹ De wet van 4 april 2014 tot regeling van de geestelijke gezondheidszorgberoepen en tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 67 betreffende de uitoefening van gezondheidszorgberoepen.

Een volledig overzicht van de inschrijvingsvoorwaarden kan worden teruggevonden op www.compsy.be/inschrijvingscriteria.

Bij de eerste inschrijving is de inschrijving geldig vanaf de (her) inschrijvingsdatum tot en met de 31ste december van het lopende kalenderjaar. Een psycholoog dient zijn inschrijving dan ook jaarlijks te hernieuwen. Hij wordt hiertoe uitgenodigd op het einde van elk kalenderjaar. Een hernieuwing vereist echter geen nieuwe bewijsstukken.

2.1.2 Inschrijvings- en hernieuwingsaanvragen

2.1.2.1 Aantal nieuwe inschrijvingsaanvragen

In 2018 ontving de Psychologencommissie 1412 nieuwe inschrijvingsaanvragen. 1319 van deze aanvragen gebeurden met een Belgisch diploma, 93 aanvragen werden ingediend op basis van een buitenlands diploma. Ten opzichte van vorig jaar bleef het aantal nieuwe vragen voor het eerst stabiel na een peak in 2015 en 2016.

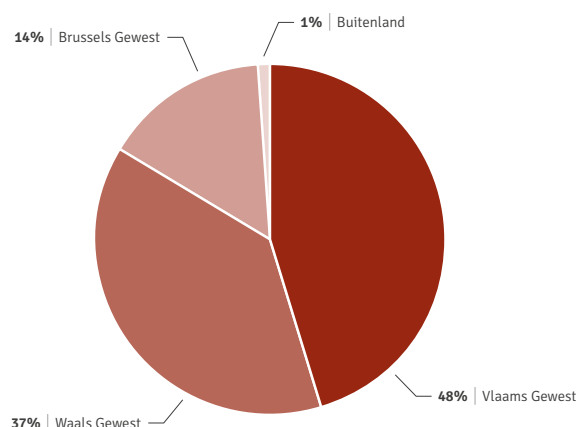
2.1.2.2 Aantal geweigerde aanvragen

In de loop van 2018 werden 34 aanvragen geweigerd, waarvan 11 Belgische en 23 op basis van een buitenlands diploma. Het aantal geweigerde aanvragen is dus bijna verdubbeld ten opzichte van 2017, toen er 17 aanvragen geweigerd werden, waarvan 7 Belgische. Het aantal geweigerde aanvragen op basis van een buitenlands diploma lag beduidend hoger in 2017.

2.1.2.3 Totaal aantal op de lijst ingeschreven psychologen: eerste aanvragen en hernieuwingen

De trend naar een toename van het aantal psychologen op de lijst zet zich voort in 2018 met in totaal 14.245 geregistreerde psychologen, waarvan 93% met een Belgisch diploma en 7% op basis van een buitenlands diploma. Ten opzichte van 2017 gaat het om een toename van 8%.

Percentage ingeschreven psychologen in binnen- en buitenland

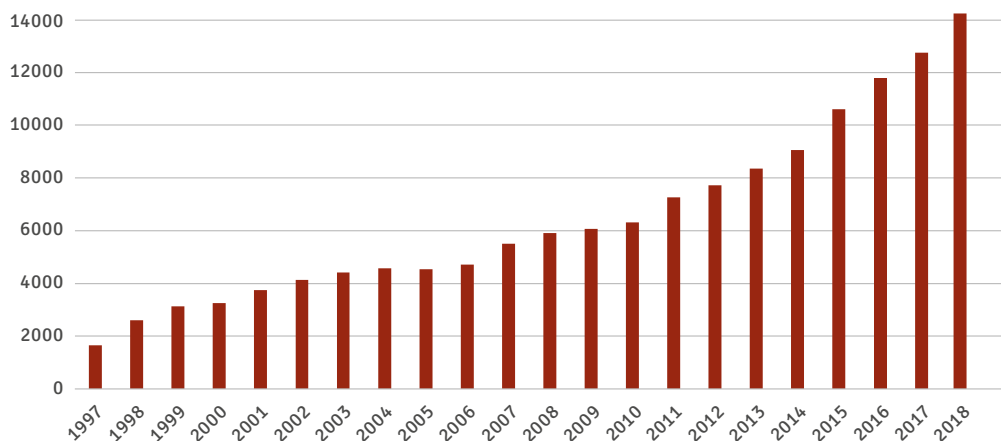

Tabel 1 geeft een gedetailleerd overzicht van het aantal psychologen dat in België op de lijst is ingeschreven en van de evolutie sinds 2012.

De stijging in het aantal psychologen vertaalt zich voor elk geslacht, elke taalgroep en elk gewest. Het verschil tussen mannen en vrouwen is merkbaar: 83% van alle psychologen zijn vrouwen. Dit percentage stijgt na stabilisatie in 2017.

Uit de opsplitsing per gewest blijkt dat het Vlaamse Gewest de meeste psychologen telt (48%), gevolgd door het Waalse Gewest (37%). Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest telt op haar beurt 14% van psychologen en het buitenland sluit de rij: slechts 1% van de op de lijst ingeschreven psychologen is daar gedomicilieerd. Als

Aantal ingeschreven psychologen sinds de opstart van de Psychologencommissie

Tabel 1: Psychologen ingeschreven op de lijst – detailoverzicht en evolutie

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
TOTAAL	14 245	13 231	11 941	10 661	9 074	8 345
Basis van inschrijving						
Belgisch diploma	93%	96%	96%	96%	97%	97%
Buitenlands diploma	7%	4%	4%	4%	3%	3%
Geslacht						
Mannen	17%	18%	18%	19%	20%	21%
Vrouwen	83%	82%	82%	81%	80%	79%
Regio						
Vlaanderen	48%	47%	47%	45%	45%	44%
Wallonië	37%	38%	38%	38%	38%	39%
Brussel	13%	14%	14%	15%	15%	15%
Andere: buitenland	1%	1%	1%	1%	1%	1%
Taal						
Franstalig	53%	54%	54%	56%	56%	57%
Nederlandstalig	47%	46%	46%	44%	44%	43%

we louter naar de taal kijken, zijn er 53% Franstalige en 47% Nederlandstalige psychologen. Er is dus sprake van een toename van het aantal Nederlandstaligen.

Tabel 2 biedt per land een overzicht van de beslissingen die in 2018 werden genomen met betrekking tot de inschrijvingsaanvragen op basis van een buitenlands diploma. Zoals gewoonlijk was meer dan de helft (n=50) van de buitenlandse dossiers (n=93) gebaseerd op een diploma uit Frankrijk (n=26) of Nederland (n=24). Italië en Spanje (n=8) staan op de derde plaats, gevolgd door Roemenië (n=6). Polen, het Verenigd Koninkrijk en Turkije blijven op de vijfde plaats staan (n=4). Tabel 3 biedt het klassement van de landen met de meeste aanvragen gedurende de laatste vier jaren.

2.1.3 Zoekfunctie “Staat mijn psycholoog op de lijst?”

Via onze online zoekfunctie “Staat mijn psycholoog op de lijst?” kan het brede publiek zoeken in de officiële lijst van psychologen, die de Psychologencommissie bijhoudt. In 2018 werden met onze online zoekfunctie meer dan 175.000 zoekopdrachten uitgevoerd. De Franstalige pagina werd 110.000 keer bezocht, wat bijna 50% meer is dan de Nederlandstalige pagina (68.000 bezoeken).

Onze lijst, die online beschikbaar is, bevat enkel de psychologen die ingeschreven zijn voor het lopende jaar. Aan het begin van een nieuw kalenderjaar, na de officiële hernieuwingsperiode, wordt onze online zoekfunctie gereset. Hierdoor worden de personen die hun inschrijving niet hebben hernieuwd uit de zoekfunctie verwijderd.

Tabel 3 - Klassement van de landen met de meeste aanvragen voor de laatste vier jaren

Klassement	2018	2017	2016	2015
1	Frankrijk (26 aanvragen)	Frankrijk (28)	Nederland (26)	Frankrijk (29)
2	Nederland (24 aanvragen)	Nederland (26)	Frankrijk (23)	Nederland (20)
3	Italië & Spanje (8 aanvragen)	Italië & Polen (6)	Spanje (8)	Italië (8)
4	Roemenië (6 aanvragen)	Spanje (5)	Italië (7)	Roemenië (7)
5	Polen, Verenigd Koninkrijk & Turkije (4 aanvragen)	Roemenië (3)	Roemenië (3)	Spanje (6)

Tabel 2 - Beslissingen over aanvraagdossiers op basis van buitenlandse diploma's – overzicht per land

Land	Goedgekeurd	Geweigerd	Totaal
Duitsland	1	1	2
Bulgarije	0	1	1
Canada	1	0	1
Colombia	1	0	1
Egypt	1	1	2
Spanje	6	2	8
Frankrijk	23	3	26
Israël	1	0	1
Italië	8	0	8
Noorwegen	0	1	1
Nederland	20	4	24
Polen	3	1	4
Roemenië	3	3	6
Verenigd Koninkrijk	1	3	4
Turkije	1	3	4
Totaal	70	23	93

Is een psycholoog effectief ingeschreven? Dan verschijnen zijn familienaam en voornaam tussen de zoekresultaten. De postcode en de gemeente van zijn werkadres of werkadressen zijn enkel zichtbaar indien de betreffende psycholoog hiervoor de toestemming heeft gegeven in zijn online profiel.

Op dit moment zijn we bezig met de ontwikkeling van onze zoekmachine zodat het mogelijk is om een psycholoog te zoeken op basis van een taal van de praktijk, een doelgroep en een specialisatie. Het is al mogelijk om op basis van een postcode of meerdere postcodes te zoeken om een psycholoog in de regio te vinden. Tegelijkertijd zullen we de psychologen stimuleren om hun gegevens te updaten om de betrouwbaarheid van de informatie te garanderen.

2.1.4 Een nieuwe database om beter de lijst te beheren

Begin november 2018 lanceerden we de nieuwe database. Deze biedt:

- een nieuwe interface die intuïtiever en eenvoudiger is;
- de mogelijkheid om meer informatie in te geven in het profiel van de psycholoog zodat toekomstige cliënten/patiënten een psycholoog kunnen terugvinden via verschillende parameters (de talen waarin de psycholoog zijn/haar activiteit uitoefent, postcode, doelgroepen en binnenkort ook specialisatie);
- een profiel van de psycholoog met een foto;
- het beheer van gegevens conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Binnenkort hopen we ook een interface te implementeren die wordt voorbehouden aan psychologen, ingeschreven bij de Psychologencommissie.

2.2 DEONTOLOGIE

DEONTOLOGIE EN TUCHTRECHT IN HET TEKEN VAN PROFESSIONELE AUTONOMIE

Zoals alle vrije beroepen krijgt ook het beroep van psycholoog weleens te maken met kleine tot grote misstappen. En net als bij andere beroepsgroepen, leeft in ons vak de wens om deze fouten tot een minimum te beperken. Kenmerkend voor vrije beroepers is echter ook hun hoge graad aan professionele autonomie als *conditio sine qua non* voor een goed beroepsmatig functioneren. Dit is niet minder het geval voor de psychologische discipline: een psycholoog dient immers zelf verschillende keuzes te kunnen afwegen in het belang van zijn cliënt. Maar dit betekent uiteraard dat hij ook moet instaan voor de gevolgen die zijn beslissingen kunnen hebben. Het is een grote verantwoordelijkheid met belangrijke slagkrachten voor de cliënten, voor de psychologen, voor het beroep en voor de maatschappij in zijn geheel. Autonomie is hierdoor onlosmakelijk verbonden met het opnemen van verantwoordelijkheid.

ZELFREGULATIE, REGULATIE DOOR HET BEROEP ZELF, OM DEZE PROFESSIONELE AUTONOMIE TE BESCHERMEN

Via zelfregulatie, in de vorm van deontologische regels en het toezicht hierop door een tuchtorgaan georganiseerd binnen het beroep, beklemtoont het beroep van psycholoog zijn engagement tot een hoge kwalitatieve standaard door het bevorderen van een evenwichtige dynamiek tussen de cliënt/patiënt, de maatschappij en de psycholoog. Impliciet werkt dit engagement als een sociaal contract met de gemeenschap. In ruil voor dit 'contract' respecteert de samenleving onze hoge graad aan autonomie en schenkt ze het beroep het nodige vertrouwen.

Door de koppeling aan het tuchtrecht, belichaamt de code de verantwoordelijkheidszin van de beroepsgroep. Deze situeert zich op drie niveaus (art. 2):

- De individuele cliënt die zo meer zekerheid krijgt over de kwaliteit van de diensten van zijn psycholoog maar ook kan terugvallen op een vangnet mocht het mislopen.
- Het brede publiek en de maatschappij in zijn geheel die zo een positief beeld krijgen van de hoge standaard die psychologen nastreven
- De ganse beroepsgroep van wie de waardigheid en integriteit beschermd wordt.

Het is in het belang van de beroepsgroep dat een zekere graad aan zelfregulatie behouden blijft.

NAAR EEN EVENWICHT TUSSEN DE BELANGEN VAN DE PARTIJEN

Het is belangrijk dat het tuchtrecht en de deontologie blijven zoeken naar een evenwicht tussen de noden en rechten van cliënten en van psychologen. Aan de ene kant moeten de integriteit van het beroep en respect voor de psycholoog bewaard blijven. Anderzijds moeten de toegankelijkheid van de tuchtprocedure en de belangen van cliënt gevrijwaard worden. Daarom is het niet alleen van belang om aandacht te hebben voor de perspectieven van beide partijen, maar ook om duidelijke grenzen te trekken tussen de missie van de Psychologencommissie en deze van andere organisaties die psychologen ondersteunen.

2.2.1 De deontologische dienst wordt de studiedienst

De deontologische dienst draagt vanaf heden een nieuwe naam die beter aansluit bij haar missie en functie. Sinds haar oprichting ongeveer 3 jaar geleden, heeft de werking van de dienst enkel evolutie gekend. Het werd dan ook hoog tijd om opnieuw stil te staan bij haar missie, visie en bijhorende naam.

De studiedienst heeft als hoofdtak om de psychologen in hun beroepsuitoefening te helpen via de ontwikkeling en verspreiding van de correcte informatie over de wetgeving en de deontologie. Anderzijds legt ze zich toe op de promotie van het respect van het deontologische normbesef; en helpt hiermee de psychologen om zich te profileren als een beroepsgroep die haar deontologisch waardenkader hoog in het vaandel draagt.

De dienst is er ook om de Psychologencommissie in zijn opdrachten te ondersteunen, met het opvolgen en analyseren van relevante wetgeving, van belangrijke evoluties betreffende de Psychologencommissie en het beroep van psycholoog...

Op lange termijn wenst de dienst een kennis- en expertisecentrum uit te bouwen, dat kan de psychologen helpen het beroep uit te

oefenen in overeenstemming met de deontologische code en het wettelijk kader.

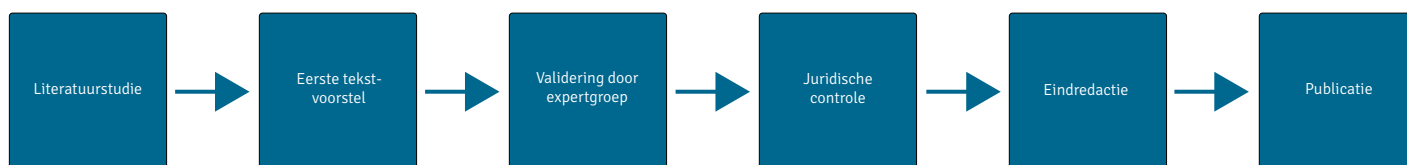
In 2018 bestond de studiedienst uit drie personen, twee parttime en één fulltime. Dit dynamische team is verantwoordelijk voor alle teksten op onze website over het onderwerp deontologie en wetgeving.

2.2.1.1 Bronnen en opstellen van teksten

Bij het opstellen van teksten doet onze studiedienst een beroep op volgende bronnen:

- de wetgeving: naast de deontologische code, zijn andere wetgevingen van toepassing op de psycholoog, zoals het Strafwetboek, de wet op de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, de wet op de patiëntenrechten (voor klinisch psychologen),...;
- juridische teksten;
- wetenschappelijke literatuur, zowel in het domein van de psychologie als van het recht;
- gespecialiseerde advocaten en andere interne en externe experts.

Grafiek 1 – Stappen om een tekst van de deontologische dienst te maken

Na het onderzoekwerk en de analyse van de gevonden informatie wordt een eerste versie van de tekst opgesteld. Een expertgroep (leden van de plenaire vergadering en externe specialisten) herleest de tekst en beoordeelt het nut ervan, de duidelijkheid en de volledigheid.

Na de herwerking van de tekst wordt de finale versie op onze website gepubliceerd. Antwoorden op hun vragen vindt u bijgevolg op de pagina “Thematische dossiers” van onze website: www.compsy.be/thematische-dossiers

2.2.1.2 Vragen van cliënten

De studiedienst beantwoordt de individuele vragen van cliënten of patiënten. De ontwikkeling van specifieke deontologische dossiers voor hen zal in de toekomst gebeuren.

Cliënten of patiënten richten zich vooral tot onze studiedienst wanneer ze willen weten of een praktijk van hun psycholoog als normaal wordt beschouwd volgens de geldende beroepsnormen,

met andere woorden of er sprake is van een inbreuk. Ook gebeurt het dat ze ons vragen om tussen te komen in een conflict, bijv. over een verslag. De studiedienst licht dan toe welke mogelijkheden bestaan om met het probleem om te gaan: een persoonlijk gesprek met de psycholoog, een bemiddeling of, in laatste instantie, een klachtenprocedure bij onze of andere instanties. Zij spreken zich er echter niet over uit of de psycholoog zijn of haar deontologische plichten heeft gerespecteerd. Binnen de Psychologencommissie kunnen alleen de tuchtorganen hierover een standpunt innemen.

Het is belangrijk om te weten dat er een duidelijke scheidingslijn bestaat tussen de informatie van de patiënt/cliënt en de behandeling van de formele klachten die de griffier registreert en vervolgens behandeld worden door de bevoegde kamer van de Tuchtraad. Dit wordt besproken onder punt 2.3 Klachtenbehandeling: tuchtrecht en bemiddeling.

Hierover vindt u een overzicht van de meest gestelde vragen van patiënten/cliënten.

Tabel 4 – Overzicht van vaak gestelde vragen door cliënten of patiënten van psychologen.

VRAGEN VAN PATIËNTEN/CLIËNTEN	
Het al dan niet ethisch correct handelen van een beroepsbeoefenaar <i>Noot: het is niet altijd duidelijk of het om een psycholoog gaat</i>	a. Is er sprake van een deontologische fout? b. Wat zijn de gangbare normen voor: <ol style="list-style-type: none"> 1. tarieven van consultaties? 2. het parallel opvolgen van een koppel én van een van de partners apart?
Vraag tot tussenkomst door de Psychologencommissie	Tussenkomst met als oogmerk: <ol style="list-style-type: none"> a. een aanpassing van een verslag door de psycholoog. b. het bekomen van een ontvangstbewijs
Tuchtprocedure	a. Wat is de behandeltermijn van mijn klacht? b. Wat kan ik bereiken met mijn klacht? c. Dient een psychotherapeut ook de deontologische code voor psychologen na te leven?
Bemiddeling	a. Hoe kan ik de dialoog met mijn psycholoog herstellen? En als hij weigert? b. Is het mogelijk om via bemiddeling de gevraagde conclusies van een test te bekomen?

2.2.1.3 Enkele cijfers

In 2018 beantwoorde de studiedienst ongeveer 100 vragen van cliënten/patiënten of psychologen. De overgrote meerderheid van deze vragen heeft betrekking op de klinische sector. Deze vaststelling is logisch aangezien veel meer psychologen actief zijn in de klinische sector dan in de andere sectoren van de psychologie.

Alle statistieken met betrekking tot onze website hebben geen betrekking op het jaar 2018 in zijn geheel, maar op de periode tussen 1 januari 2018 en 31 oktober 2018. 1 november was de datum van de overdracht van de website naar de nieuwe server toen de nieuwe database werd geïnstalleerd.

Tabel 5 – Overzicht van het aantal raadplegingen van de vaakst opgezochte dossiers.

De terugbetaling van ambulante psychologische hulpverlening	
FR :	2 561
NL :	5 927
Deontologie & wetgeving	
FR :	2 527
NL :	4 198
Wat is en doet een psycholoog?	
FR :	614
NL :	5 413
Ontvangstbewijsboekjes en fiscaal dagboek	
FR :	4 789
NL :	5 553
Informatie voor zelfstandig psychologen	
FR :	1 527
NL :	2 221
BTW-vrijstelling	
FR :	1 969
NL :	2 766
Mag u van uw cliënt een verzuimvergoeding eisen voor gemiste sessies?	
FR :	1 597
NL :	1 347
Het beroepsgeheim van de psycholoog onder de loep	
FR :	2 847
NL :	954
Het patiëntendossier van klinisch psychologen	
FR :	3 631
NL :	1 991

DOWNLOADBARE DOSSIERS

Bovendien is van bepaalde dossiers een PDF-versie beschikbaar. Deze gelay-oute versie kan eenvoudig gedownload en afgedrukt worden voor een beter leescomfort.

Momenteel zijn de volgende dossiers beschikbaar in drukbare PDF-versie:

- Getuigenis in rechte;
- Inbeslagname van dossiers.

In tabel 6 vindt u het aantal downloads van deze dossiers.

Tabel 6 – Aantal downloads van PDF-versie van dossiers.

Getuigenis in rechte

FR : 50

NL : 52

Inbeslagname van dossiers

FR : 37

NL : 33

2.2.2 Hervorming van de deontologische code

De deontologische code van psychologen werd verankerd in het koninklijk besluit van 2 april 2014. Sindsdien hebben de tijd en de praktijk een aantal pijnpunten in de code aan het licht gebracht, in het bijzonder in hoofdstuk III over het beroepsgeheim. Zo sprake artikel 12 ten onrechte over een “aangifteplicht” voor informatie gedekt door het beroepsgeheim. Ook over het begrip “discretieplicht” heerst verwarring.

Om deze moeilijkheden op te lossen, hadden de Psychologencommissie en zijn externe partners slechts één mogelijkheid: de Minister van Middenstand uitnodigen om de deontologische regels aan te passen via een wijziging van het koninklijk besluit.

In overleg met een werkgroep opgericht door de Psychologencommissie die bestaat uit vertegenwoordigers van de beroepsverenigingen en externe experts, heeft het kabinet van de minister vervolgens een ontwerptekst van het koninklijk besluit uitgewerkt die hoofdstuk III grondig zou wijzigen. Deze tekst werd ter advies voorgelegd aan de Raad van State. Die oordeelde echter dat het niet aan een koninklijk besluit is om de wettelijke bepalingen met betrekking tot het beroepsgeheim te preciseren.

Na overleg binnen de Psychologencommissie, met het kabinet van de minister en met de erkende federaties werd beslist om een nieuwe ontwerptekst van het koninklijk besluit uit te werken. Met de herwerkte versie werden afdelingen I en II van hoofdstuk III van de deontologische code volledig geschrapt en vervangen door één enkele bepaling. Deze bepaling omvat alleen dat psychologen gebonden zijn aan de wetgeving met betrekking tot het beroepsgeheim. Op die manier wordt de psycholoog herinnerd aan zijn verplichtingen omtrent het beroepsgeheim, maar gaat de code ook niet te ver in haar interpretatie ervan. Afdeling III, waarin onder meer de voorwaarden van het gedeeld beroepsgeheim worden toegelicht, zou daarentegen ongewijzigd blijven.

Door afdelingen I en II te reduceren tot één enkele bepaling, zou de code inderdaad nog maar weinig handvaten bieden om goed

te weten wat de verplichtingen rond het beroepsgeheim precies inhouden. De Psychologencommissie is zich daarom aan het toeleggen op het uitwerken van specifieke themadossiers over het beroepsgeheim en haar uitzonderingen om psychologen verder op weg te helpen.

Op deze manier hebben we dus niet alleen verschillende onduidelijkheden en fouten uit de deontologische code gehaald, maar zijn we ook tegemoet gekomen aan de kritiek van de Raad van State op het eerste voorstel van herschrijving. We krijgen hiermee ook een grotere flexibiliteit om de betekenis en de draagwijdte van de verplichtingen waaraan psychologen gebonden zijn duidelijk te omschrijven in de themadossiers op onze website.

Het nieuwe koninklijk besluit was op 4 juni 2018 gepubliceerd in het Belgische Staatsblad en lost de bestaande problemen op via de volgende wijzigingen:

- De titel van hoofdstuk III wordt veranderd naar ‘De plichten van de psychologen’ om het zo in overeenstemming te brengen met de feitelijke inhoud van het hoofdstuk en om iedere vorm van verwarring uit te sluiten.
- Afdelingen I en II van hoofdstuk III, die de artikelen 5 tot 13 bevatten, worden geschrapt om de fouten die in deze stukken voorkomen weg te werken.
- In de plaats van afdelingen I en II wordt het volgende artikel ingevoegd om de verwarring tussen het beroepsgeheim en de discretieplicht te doorbreken: «De psycholoog die, uit hoofde van zijn staat of beroep, in het bezit is van geheimen die hem werden toevertrouwd, is gehouden tot het beroepsgeheim overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek. De psycholoog is, ten allen tijde, gehouden tot een discretieplicht, zelfs wanneer de activiteit uitgeoefend door de psycholoog niet behoort tot de categorie van activiteiten die hem verplichten tot het beroepsgeheim.»
- De titel van afdeling III van hoofdstuk III wordt geschrapt gezien deze titel met de bovenstaande wijzigingen geen bestaansreden heeft.

De gewijzigde deontologische code is op 24 juni 2018 in werking getreden.

Team van de studiedienst (van links naar rechts): Jean-Marc Hausman, Marie-Caroline de Mûelenaere & Emily Vranken

2.3 KLACHTENBEHANDELING: TUCHTRECHT EN BEMIDDELING

PSYCHOLOGEN EN CLIËNTEN: TWEE DOELGROEPEN MET EIGEN BEZORGDHEDEN

Door de wetwijziging van 21 december 2013 van de Wet van 8 november 1993 tot bescherming van de titel van psycholoog kreeg de Psychologencommissie er een bevoegdheid bij van algemeen belang: het toezicht op de deontologie van psychologen en de behandeling van eventuele inbreuken. Om deze bevoegdheid in de praktijk te brengen, werden een Tuchtraad en een Raad van Beroep in het leven geroepen.

Met deze missie kreeg de Psychologencommissie heel duidelijk twee doelgroepen voor ogen: enerzijds de psychologen zelf die hun diensten aanbieden en anderzijds het brede publiek dat gebruik maakt van deze diensten. Beide doelgroepen hebben echter hun eigen belangen en dus ook bezorgdheden. Onze instantie heeft hiervoor begrip. De uitbouw van het tuchtrecht is dan ook een evenwichtsoefening. Enerzijds dient de klachtenbehandeling voldoende laagdrempelig te zijn voor cliënten of patiënten van psychologen. Zo niet, geven we de indruk vooral bezig te zijn met de bescherming van onze eigen beroepsbe-

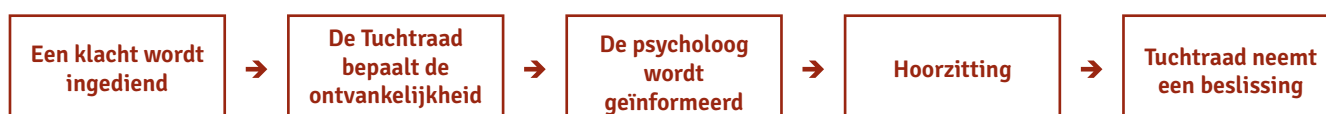
langen. Anderzijds dient ook de psycholoog met het nodige respect te worden bejegend doorheen de klachtenprocedure. Bovendien geeft een binnenkomende klacht nog niet per se aanleiding tot een sanctie (zie verder).

Het tuchtrecht voor psychologen is nog jong. In de toekomst moeten we blijven zoeken naar verbeteringen en hopelijk vinden we een gulden middenweg die beide doelgroepen kan tevredenstellen.

DE TUCHTPROCEDURE IN VOGELVLUCHT

1. Een klacht wordt ingediend

Iedereen die van mening is dat een erkend psycholoog zijn deontologische code niet heeft gerespecteerd, heeft het recht om een klacht in te dienen bij de Tuchtraad.

De griffier neemt de klacht in ontvangst en bezorgt deze aan de Voorzitter en de leden van de Tuchtraad. Dat de griffier een klacht toegestuurd krijgt, betekent echter nog niet dat deze automatisch aanleiding geeft tot een tuchtprocedure, laat staan een sanctie. Eerst oordeelt de Tuchtraad immers over de ontvankelijkheid van de klacht. Daarna pas beslist ze over de gegrondheid van de klacht (zie verder).

2. De Tuchtraad bepaalt de ontvankelijkheid van de klacht

Op hun eerstvolgende bijeenkomst spreekt de Tuchtraad zich uit over de ontvankelijkheid van de klacht. Alleen een klacht die aan de volgende drie voorwaarden voldoet, komt in aanmerking voor een tuchtprocedure:

- De klacht betreft een psycholoog die is ingeschreven op de lijst bijgehouden door de Psychologencommissie;
- De feiten waarop de klacht betrekking heeft, vonden plaats vanaf 26 mei 2014 (de datum waarop de deontologische code in werking is getreden);
- De klacht handelt over het beroepsmatig handelen van de psycholoog, of over feiten uit het privéleven die daarop weerslag kunnen hebben.

Indien de klacht niet aan de bovenstaande voorwaarden voldoet, dan wordt deze niet behandeld. In dat geval brengt de griffier de klager op de hoogte dat zijn klacht niet in aanmerking komt voor een tuchtprocedure.

Voldoet de klacht wel aan deze voorwaarden? Dan wordt de tuchtprocedure effectief opgestart. Let wel, in deze fase spreekt de Tuchtraad zich nog niet uit over de gegrondheid van de klacht. Hierover oordeelt zij pas in een later stadium, eens de psycholoog de kans heeft gekregen om zich te verdedigen.

3. De psycholoog wordt op de hoogte gebracht van de klacht

Nadat de klager de tijd heeft gehad om zijn klacht te vervolledigen, wordt de psycholoog op de hoogte gebracht via een aangetekende brief. In deze brief krijgt deze meer informatie over het verdere verloop van de tuchtprocedure. Hij wordt ook gevraagd om een schriftelijke neerslag van zijn verdediging aan de Tuchtraad te bezorgen.

De psycholoog krijgt ook de kans om, in het bijzijn van de griffier, het dossier persoonlijk te komen inkijken op de kantoren van de Psychologencommissie. Hij kan eveneens om een schriftelijke kopie vragen.

4. De psycholoog wordt uitgenodigd op een hoorzitting

Nadat de Tuchtraad de klacht en de schriftelijke verdediging van de psycholoog heeft doorgenomen, roepen zij de psycholoog op voor een hoorzitting. Dit gebeurt minstens 30 dagen voor de datum van de zitting per aangetekende brief.

Tijdens deze hoorzitting krijgt de psycholoog de kans om zijn kant van het verhaal uiteen te zetten. De Tuchtraad stelt hem hierbij bijkomende vragen om zo een volledig zicht te krijgen op wat er precies gebeurd is. De psycholoog in kwestie kan zich tijdens de hoorzitting laten bijstaan of vertegenwoordigen door een advocaat of een vertrouwenspersoon.

Ook kan de Tuchtraad de klager, andere getuigen of experts uitnodigen om een getuigenis of toelichting te geven tijdens de hoorzitting. Zij zijn hiertoe echter niet verplicht en beoordelen de noodzaak hiervan geval per geval.

5. De Tuchtraad neemt een beslissing

Op basis van alle verzamelde elementen oordeelt de Tuchtraad vervolgens of de psycholoog al dan niet een deontologische fout heeft gemaakt. Deze beslissing wordt steeds genomen bij meerderheid van de stemmen. Komt de Tuchtraad niet tot een meerderheid, dan is de stem van de Voorzitter doorslaggevend. De psycholoog ontvangt de beslissing van de Tuchtraad via aangetekend schrijven binnen 15 dagen na uitspraak.

Heeft de Tuchtraad besloten dat de psycholoog de deontologische code niet heeft overtreden? Dan laat ze de klacht vallen zonder gevolg.

Indien ze besluit dat de psycholoog wel een deontologische fout heeft gemaakt, dan legt zij een sanctie op. De sancties zijn bij wet vastgelegd en beperken zich tot:

- Een waarschuwing.
- Een schorsing: het verbod om de titel van psycholoog in België te dragen gedurende maximum 24 maanden.
- Een schrapping van de lijst van psychologen: het definitieve verbod om de titel van psycholoog nog langer te dragen in België. De psycholoog wordt dan definitief geschrapt van de lijst van psychologen. Deze kan ten vroegste vijf jaar na de uitspraak een aanvraag tot eerherstel indienen bij de Tuchtraad. Dit eerherstel wordt slechts toegekend indien buitengewone omstandigheden dit rechtvaardigen.

De psycholoog heeft de mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen deze beslissing. De zaak wordt dan doorgegeven aan de Raad van Beroep. Zolang de beroepsprocedure loopt, wordt de uitspraak van de Tuchtraad opgeschort.

2.3.2 Behandeling van tuchtklachten: stand van zaken

Sinds mei 2014 is de deontologische code officieel van kracht en bestaat de mogelijkheid om klachten in te dienen bij de Psychologencommissie. Het is dus de ideale gelegenheid om aandacht te hebben voor de verwerking van deze klachten en de disciplinaire uitspraken die daaruit voortvloeiden. In dit hoofdstuk overlopen we in dit kader de behandeling van de ingediende klachten in cijfers, in de periode van 26 mei 2014 tot en met 31 december 2018.

2.3.2.1 Klachten & Dossiers

Van 2014 tot en met december 2018 ontvingen de kamers van de Tuchtraad in totaal 259 klachten. Tabel 7 geeft de verdeling weer per kamer en per kalenderjaar.

TABEL 7	NL kamer	FR kamer	Totaal
2014	6	3	9
2015	20	18	38
2016	28	31	59
2017	37	30	67
2018	49	37	86
Totaal	140	119	259

Gelieve te noteren dat er uiteindelijk meer dossiers worden behandeld dan dat er klachten werden ingediend. Een klacht kan bijvoorbeeld betrekking hebben op meerdere psychologen. In een dergelijk geval worden meerdere dossiers opgestart, namelijk één per psycholoog.

De griffiers hielden ook bij over welke onderwerpen deze klachten handelen. Hieronder vindt u de belangrijkste thema's van de klachten. Deze lijst omvat geen uitgebreide opsomming van alle onderwerpen die aan bod kwamen. We geven het vooral mee om u een beeld te geven van de thema's waarover cliënten of andere personen het vaakst hun beklag doen.

1.	Ongepaste inhoud van verslaggeving die werden opgesteld in het kader van een begeleiding of van een gerechtelijke expertise.
2.	Respect voor het beroepsgeheim en het correct toepassen van de uitzonderingen op het beroepsgeheim.
3.	De begeleiding van minderjarigen en respect voor de regels omtrent de uitoefening van het ouderlijk gezag.
4.	Respect voor cliënt/patiënt

2.3.2.2 De beoordeling van ontvankelijkheid

De Tuchtraad is pas bevoegd om een dossier te behandelen als het voldoet aan drie formele ontvankelijkheidsvoorwaarden

(op pagina 13 kunt u meer informatie over deze voorwaarden terugvinden).

Voor de dossiers die de Tuchtraad op ontvankelijkheid had beoordeeld vóór 31 december 2018 vindt u in tabel 8 de resultaten.

TABEL 8	NL kamer	FR kamer	Totaal
Ontvankelijk	106	91	197
Niet ontvankelijk ⁽¹⁾	33	18	51
De klacht werd niet verder opgevolgd ⁽²⁾	3	0	3
Totaal aantal beoordeelde dossiers	142	109	251

(1) Het dossier voldeed niet aan één of meerdere van de formele ontvankelijkheidsvoorwaarden.

(2) Deze dossiers zijn niet op ontvankelijkheid beoordeeld omdat de klager zijn klacht intussen had ingetrokken, al dan niet na een geslaagde bemiddeling, en de Tuchtraad het niet nodig achtte om de zaak verder te behandelen.

2.3.2.3 De uitspraken van de Tuchtraad

Op 31 december 2018 hadden de Tuchtraden zich uitgesproken over 139 dossiers. In 70 van deze konden zij geen deontologische fouten vaststellen en werd de psycholoog vrijgesproken. In de andere 51 werd wel geoordeeld dat de psycholoog in kwestie zijn deontologische code had overtreden. In tabel 9 geven we de uitspraken van de Tuchtraad weer per kamer.

Tabel 10 geeft vervolgens de artikels weer die volgens de Tuchtraad werden geschonden overheen de dossiers waarin zij deontologische fouten vaststelden. Het is mogelijk dat één dossier een overtreding van meerdere artikels bevat. In tabel 4 overlopen we tot slot de sancties die voor deze dossiers werden uitgesproken. We geven ook aan hoeveel beroepen tegen de uitgesproken sancties werden opgestart.

TABEL 9	NL kamer	FR kamer	Totaal
Dossiers waarin de psycholoog werd vrijgesproken	43	27	70
Dossiers waarin één of meerdere deontologische fouten werden vastgesteld	21	30	51
Dossiers waarvoor de Tuchtraad zich toch onbevoegd achtte in de uiteindelijke beoordeling (bijvoorbeeld omdat de feiten niet raakten aan de beroepsuitoefening, maar aan het privéleven)	2	0	2
Dossiers die werden doorverwezen naar de andere kamer	0	3	2

TABEL 10	Nederlandstalige kamer		Franstalige kamer	
	Aantal keer dat de sanctie werd uitgesproken	Aantal beroepen dat tegen deze sanctie werd ingesteld	Aantal keer dat de sanctie werd uitgesproken	Aantal beroepen dat tegen deze sanctie werd ingesteld
Naar de andere kamer			3	1
Waarschuwing	14	1	15	
Tijdelijke schorsing				
• 1 dag			1	
• 3 dagen			1	
• 8 dagen			4	1
• 10 dagen	1			
• 2 weken			1	1
• 15 dagen			2	
• 3 weken			1	
• 4 weken			1	1
• 1 maand	2	1	2	2
• 1 jaar	2	2		
• 18 maanden	1	1		
• 24 maanden			2	2
Schraping	1	1		
Totaal	21	6	33	8

2.3.2.4 De uitspraken van de Raad van Beroep

Op 31 december 2018 had de Raad van Beroep had 8 beslissingen genomen. In alle gevallen werd wel geoordeeld dat de psycholoog in kwestie zijn deontologische code had overtreden.

In tabel 11 geven we een overzicht van de sancties die voor deze gevallen zijn uitgevaardigd. We geven ook het aantal cassatiezaken per sanctie.

TABEL 11	Nederlandstalige kamer		Franstalige kamer	
	Aantal keer dat de sanctie werd uitgesproken	Aantal cassatiezaken dat tegen deze sanctie werd ingesteld	Aantal keer dat de sanctie werd uitgesproken	Aantal cassatiezaken dat tegen deze sanctie werd ingesteld
Waarschuwing	1			
Tijdelijke schorsing				
• 2 weken			2	
• 1 maand	1		1	
• 3 maanden	1			
• 6 maanden	1	1		
• 9 maanden	1			
Totaal	5	1	3	0

2.3.3 Bemiddeling: een volledig apart luik

Dit jaar nog bleef de Psychologencommissie het bemiddelingstraject voorstellen als alternatief voor de tuchtprocedure. Bemiddeling biedt de psycholoog en zijn cliënt/patiënt de mogelijkheid om via dialoog tot een oplossing voor hun geschil te komen. Een neutrale derde partij (een advocaat die als bemiddelaar erkend is door de FOD Justitie) begeleidt deze gesprekken tussen psycholoog en cliënt.

In 2018 werden zes bemiddelingstrajecten aangevraagd. Alleen één daarvan werd feitelijk opgestart en leidde tot een oplossing van het conflict. Voor de overige aanvragen vond geen bemiddeling plaats omdat de andere partij hier bijvoorbeeld niet mee instemde. Bemiddeling is immers een vrijwillig traject dat alleen kan worden aangevat wanneer de verschillende betrokkenen hiermee akkoord gaan.

2.4 PROJECT: EEN NIEUWE PSYCHOLOGENCOMMISSIE

Samen met de beroepsverenigingen en het kabinet van onze voogdijminister Denis Ducarme hebben we in 2018 gewerkt aan een hervorming van de wet van 1993 die het organisatiemodel van de Psychologencommissie beschrijft.

Deze hervorming zou tal van gevolgen hebben op verschillende aspecten van onze organisatie. Zo is het onder meer de bedoeling om de samenstelling van de Plenaire Zitting te laten verlopen via rechtstreekse verkiezingen door en onder de psychologen die op de lijst zijn ingeschreven. Daarnaast zou de Voorzitter, een psycholoog, onder de leden van de Plenaire Zitting worden gekozen. Deze en andere wijzigingen zouden een aanzienlijke investering van middelen met zich meebrengen, maar ook een verbetering en verdere professionalisering van onze organisatie.

Een rechtstreekse verkiezing van afgevaardigden onder en door alle psychologen

Zowel binnen als buiten de Psychologencommissie leeft de wens om de verkiezing van de vertegenwoordigers binnen haar Plenaire Zitting op een meer 'democratische' manier te laten verlopen. Op dit moment mogen er enkel personen zetelen die afgevaardigd zijn door de beroepsverenigingen die hiervoor erkend zijn door de Minister van Middenstand. Een groot deel van de psychologen zijn echter niet aangesloten bij een beroepsvereniging. Via een rechtstreekse verkiezing van vertegenwoordigers onder en door alle psychologen kunnen de hele beroepsgroep en de vier sectoren vertegenwoordigd worden binnen haar beroepsorgaan.

Minder verwarring tussen onze overheidsinstantie en de beroepsverenigingen

Zowel de Psychologencommissie als de beroepsverenigingen erkennen dat hun belangen soms tegenstrijdig kunnen zijn, maar ook sterk convergeren. Een grotere samenwerking tussen onze overheidsinstantie en de beroepsverenigingen om het werkvlak van iedereen beter te identificeren zal hopelijk de verwarring doen verdwijnen. We werken hier onder meer aan binnen een werkgroep samengesteld uit de leden van de plenaire vergadering.

Een deontologisch kader dat de eigenheid van de psychologen respecteert

De aanpassing van het wettelijk kader, zodat we een Orde worden, zou kunnen voorkomen dat deontologische klachten over klinische psychologen ingediend worden bij andere, niet-psychologische commissies en door deze laatste behandeld worden. In deze gevallen zou de medische deontologie gebruikt kunnen worden om dergelijke klachten te beoordelen, wat niet het geval zou mogen zijn, want onze Tuchtraad is perfect competent voor deze dossiers.

Een moderne invulling van het tuchtrecht

We willen de werking van de tuchtraden graag beter afstemmen op de realiteit op het terrein.

Momenteel kan de Tuchtraad bijvoorbeeld slechts drie sancties uitspreken: een waarschuwing, een schorsing of een schrapping van de lijst van psychologen. We werken momenteel aan een denkoefening om de mogelijke gevolgen voor gegronde verklaarde klachten te kunnen uitbreiden met constructievere maatregelen dan sancties, zoals navorming of supervisie. Bovendien ontbreekt er nog een duidelijke onderzoeksfase in de tuchtprocedure.

Om deze en andere aanpassingen en verbeteringen door te voeren, is een wijziging van het wettelijk kader noodzakelijk.

De politieke situatie maakt het echter onmogelijk, om een concrete tijdslijn te bepalen voor de goedkeuring van deze hervorming. Hieronder geven we de voornaamste evoluties mee waarvoor de Psychologencommissie de goedkeuring zou willen krijgen. Elk van deze evoluties biedt een oplossing voor een leemte die we binnen onze werking hebben kunnen vaststellen. We hopen dat onze organisatie dankzij deze evoluties beter zal kunnen inspelen op de realiteit waarin onze beroepsgroep actief is.

2.5 ONDERZOEKSPROJECTEN

Vanuit de wens van de Plenaire Zitting om te investeren in de toekomst van het beroep heeft de Psychologencommissie aan het begin van zomer van 2017 een aanbesteding gelanceerd voor twee onderzoeksprojecten. Deze twee projecten hebben betrekking op twee belangrijke onderwerpen voor de werking in de praktijk van het beroep van psycholoog:

- **Zorgnood en -aanbod in de klinische psychologie:** deze studie heeft als doel te bepalen hoeveel psychologische zorg nodig is op bevolkingsniveau en beoogt eventuele regionale verschillen in kaart te brengen; maar ook om het profiel van de psychologen en hun werk in België te bepalen, en de perceptie die zij hebben van belangrijke thema's in hun werk;
- **Werkterrein school- en educatieve psychologie:** dit project wil voor een beter totaalinzicht zorgen op het terrein van de educatieve en schoolpsychologie in België. De resultaten zouden kunnen worden gebruikt voor een betere inschatting van de noden van de sector en van eventuele vragen naar verandering van de bestaande omkadering ervan.

Beide studies streven dus naar een beter inzicht in het beroep van psycholoog.

Tijdens de plenaire vergadering van 15 september 2017 hebben de leden twee voorstellen gekozen van hetzelfde interuniversitaire consortium bestaande uit KULeuven, UGent, VUB, ULg, UCL en UMons.

De oorspronkelijke oproep kunt u nalezen op onze websitepagina www.compsy.be/Onderzoeksprojecten

In december 2018 lanceerden de onderzoekers een grootschalig onderzoek naar het beroepsprofiel van psychologen en pedagogen in België.

Dit onderzoek gaat over het aantal mensen dat kampt met psychische problemen dat alsmaar toeneemt in België. Elke dag opnieuw spelen psychologen een centrale rol in het vaststellen, voorkomen en behandelen van deze en veel andere problemen en zorgen ze zo mee voor het welzijn van veel mensen in onze samenleving. Toch komen ze zelden in het nieuws en is hun maatschappelijke waardering eerder beperkt. De voorbije jaren is er bovendien veel veranderd in het werkveld van de psycholoog en pedagoog.

Met ondersteuning van de Psychologencommissie hebben de Belgische universiteiten de handen in elkaar geslagen voor een grootschalig onderzoek om deze beroepen meer op de kaart te zetten en in te spelen op de vele veranderingen. Wie zijn deze psychologen en pedagogen? Waar werken ze? Wat doen ze? Met welke uitdagingen worden ze geconfronteerd? De resultaten van dit onderzoek beloven een grotere zichtbaarheid en erkenning te geven aan het beroep en de weg te openen naar een belangrijkere plaats in het maatschappelijke debat. Dit met als ultieme doel het verhogen van het psychologisch welbevinden van de Belgische bevolking.

Het volgende jaarverslag zal meer informatie bevatten over de eerste resultaten van deze projecten.

2.6 INFORMATIEVERSPREIDING EN ZICHTBAARHEID VAN DE PSYCHOLOGENCOMMISSIE

2.6.1 Website

Naast het updaten en aanvullen van de bestaande pagina's van onze website www.compsy.be, hebben we ook nieuwe inhoud toegevoegd om meer informatie te verstrekken, meer transparantie te geven en om psychologen beter te informeren.

2.6.1.1 Themadossiers

2.6.1.1.1 Informatie voor zelfstandige psychologen

De zelfstandig psycholoog en insolventie

Tot nog toe genoten psychologen maar weinig bescherming wanneer hun beroepsactiviteit financieel in de gevarenzone komt. Hier komt echter verandering in met de wet van 11 augustus 2017 die een nieuw Boek XX invoegt in het Wetboek Economisch Recht en het insolventierecht op die manier grondig hervormt. Eén van de belangrijkste implicaties is dat de beoefenaars van vrije beroepen, en dus ook zelfstandige psychologen, onder het toepassingsgebied van het insolventierecht komen te vallen. Zo kan een psycholoog voortaan een faillissement aanvragen, maar bestaan er ook specifieke procedures die hem helpen om zijn

activiteit te redden.

Het dossier is in zijn geheel na te lezen op onze website: www.compsy.be/thematische-dossiers

De verplichting om een verzekering af te sluiten

De deontologische code stelt dat u een verzekering moet afsluiten. Is dit werkelijk verplicht en over welke verzekering gaat het dan? Wat is burgerlijke aansprakelijkheid?

In dit dossier overlopen we de meest voorkomende vragen over dit thema. In dit dossier vindt u een antwoord op verschillende vragen die rond deze verplichting leven.

Het dossier is in zijn geheel na te lezen op onze website: www.compsy.be/thematische-dossiers

2.6.1.1.2 Informatie voor klinische psychologen

Visa - Agrément - Inscription : Quelles sont les différences ?

Sinds de inwerkingtreding van de wet op de GGZ-beroepen krijgen psychologen heel wat berichten over de erkenning en het visum voor de uitoefening van de klinische psychologie. Het onderscheid en de verhouding met de inschrijving op de lijst van de Psychologencommissie is daarbij niet altijd duidelijk. Met onderstaande tabel trachten we de verschillen tussen al deze begrippen scherp te stellen. Daarnaast geven we nog een overzicht van de belangrijkste modaliteiten van de professionele stage voor een klinisch psycholoog en de uitoefening van de psychotherapie.

Wij zijn ons ervan bewust dat de onduidelijkheid over de praktische uitvoering van de wet op de GGZ-beroepen vragen met zich meebrengt. We proberen via deze weg de informatie hierover te centraliseren en u op de hoogte te houden van elke stap in dit proces.

Meer informatie hierover vindt u op ons dossier hierover op onze website: www.compsy.be/visum-erkenning-inschrijving

De erkenning en de uitoefening van de klinische psychologie en de psychotherapie (update)

De wet van 4 april 2014 tot regeling van de geestelijke gezondheidsberoepen is op 1 september 2016 in voege getreden. Deze wet brengt voert een aantal wijzigingen en aanvullingen door in de gecoördineerde wet van 10 mei 2015 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen en regelt op die manier:

- de uitoefening van de klinische psychologie en de psychotherapie;
- de erkenning van de klinisch psycholoog als gezondheidszorgberoep.

In dit dossier adresseren we de meest voorkomende vragen die hierover bij de Psychologencommissie toekomen.

Meer informatie hierover vindt u op ons dossier hierover op onze website: www.compsy.be/thematische-dossiers

Terugbetaling

Op 18 mei 2018 deed de minister van volksgezondheid, mevr. Maggie de Block, de volgende aankondigingen over de terugbetaling van psychologische consultaties:

- De terugbetaling van psychologische zorg in de eerste lijn zal in het najaar van 2018 van start gaan.
- Het gaat om een budget van 22,5 miljoen euro dat bestemd is voor volwassenen met vaak voorkomende psychische aandoeningen (vb. angststoornissen, depressie, alcoholverslaving). In totaal zullen ongeveer 120.000 patiënten hierop beroep kunnen doen.
- Het gaat om de terugbetaling van een kortdurende behandeling (maximum 4 raadplegingen).
- De terugbetaling wordt gekoppeld aan een doorverwijzing via de huisarts of psychiater.

Sindsdien heeft de Psychologencommissie de psychologen zo snel mogelijk op de hoogte gebracht van de informatie die zij heeft ontvangen over dit terugbetalingsproject voor eerstelijnspsychologie.

Alle informatie over de vergoeding van psychologie vindt u op deze pagina: www.compsy.be/terugbetaling

2.6.1.1.3 Over het beroepsgeheim

Het beroepsgeheim van de psycholoog onder de loep (update)

Het beroepsgeheim is al gedurende een geruime tijd verankerd in het Strafwetboek. Het wordt de dag van vandaag echter niet meer als absoluut beschouwd en kent dan ook verschillende uitzonderingen. Zo kan de psycholoog in bepaalde gevallen met een dilemma worden geconfronteerd waarin hij afweegt om het beroepsgeheim te doorbreken om zo belangrijkere waarden (zoals de fysieke integriteit van een persoon) te beschermen. In dit dossier geven een beknopte uiteenzetting van de voornaamste uitzonderingen.

Het dossier is in zijn geheel na te lezen op onze website: www.compsy.be/nl/het-beroepsgeheim

Het beroepsgeheim tijdens de fiscale controle

Bij een fiscale controle bent u als zelfstandige verplicht om aan de fiscus alle boeken en stukken voor te leggen die nodig zijn om uw belastbaar inkomen te bepalen (artikel 315 WIB 92). Hieronder vallen ook de duplicaten van de ontvangstbewijzen die u opstelt volgens de modellen bepaald in artikel 320 van datzelfde wetboek.

Waarom vormt dit een probleem voor het beroepsgeheim? Wanneer de fiscus inzage vraagt in uw ontvangstbewijzen kan hij in principe dus ook de namen van uw cliënten zien. Psychologen zijn echter gebonden aan het beroepsgeheim dat zowel verankerd is in het strafwetboek als in de deontologische code.

Dit beroepsgeheim heeft niet alleen betrekking op alles wat u door en tijdens uw beroepsuitoefening verneemt. Hieronder valt ook de identiteit van uw cliënten.

Het dossier is in zijn geheel na te lezen op onze website: www.compsy.be/nl/het-beroepsgeheim

2.6.2 Advies

De psycholoog en het werkuniform

Wanneer een psycholoog in dienstverband werkt, stelt zich soms de vraag tot waar de autonomie van de psycholoog precies reikt en hoe deze zich verhoudt tot de autoriteit van de werkgever. Deze vraag is bijzonder relevant wat betreft het dragen van een uniform in zorginstellingen (vb. een 'doktersjas'). Kan een werkgever eenzijdig aan zijn werknemer-psycholoog opleggen om bepaalde kledij te dragen in het kader van zijn functie? Wat als de psycholoog onder zelfstandig statuut aan de slag is in de instelling?

Het advies is in zijn geheel na te lezen op onze website: www.compsy.be/de-psycholoog-en-het-werkuniform

2.6.3 Social media

2.6.3.1 Facebook

In 2018 werd verder gewerkt aan de oprichting van een Facebook-community. Dit online communicatiekanaal is interessant gebleken om psychologen op een andere manier te bereiken, ingegeven vanuit onze inspanningen om transparanter te communiceren. Op de Facebook-pagina deelden we meer informele berichten.

De Facebook-pagina van de Psychologencommissie is bereikbaar op www.facebook.com/compsyBelgium

2.6.3.2 Enkele cijfers

Tabel 12 - Evolutie van het aantal Facebook-volgers

	1 januari 2018	31 december 2018	%
Volgers	1 799	1 996	+11%
Vind-ik-leuks	1 605	1 777	+11%

Tabel 13 - Algemene statistieken van Facebook

Berichten	21
Reacties	34
Delingen	129
Vind-ik-leuks	628

2.6.3.3 Andere sociale media platformen

Daarnaast gebruikten we ook vaker andere social media kanalen om te communiceren met de psychologen, denk maar aan Twitter en LinkedIn. Dat zullen we in de toekomst blijven doen.

2.6.4 Bijdrage als spreker of aanwezigheid op activiteit

Het is ondertussen een gewoonte geworden dat onze medewerkers in de faculteiten Psychologie een presentatie geven over onze werking of over de deontologie en het tuchtrecht

(zie tabel 14). Daarnaast verhogen zij de zichtbaarheid van de Psychologencommissie door deel te nemen aan relevante activiteiten voor de doelgroepen, zoals met een informatiestand (zie tabel 15) of door deelname aan netwerkactiviteiten (zie tabel 16). Op die manier houden onze medewerkers voeling met belangrijke evoluties binnen het domein van de psychologie.

Tabel 14 – Overzicht van de bijdrages van de Psychologencommissie als spreker

Aard van bijdrage	Thema	Datum
Gastcollege voor studenten psychologie, UCLouvain	De inschrijving, de deontologie en het tuchtrecht	09/02/2018
Gastcollege voor studenten psychologie, KU Leuven, 3 ^{de} BA	De inschrijving, de deontologie en het tuchtrecht	20/02/2018
Gastcollege voor studenten psychologie, KU Leuven, 1 st MA	De inschrijving, de deontologie en het tuchtrecht	23/02/2018
Gastcollege voor studenten psychologie, VUB	De inschrijving, de deontologie en het tuchtrecht	07/03/2018
Gastcollege voor studenten psychologie, KU Leuven, 2 ^{de} MA	De inschrijving, de deontologie en het tuchtrecht	30/04/2018
Presentatie studiedag VLESP (Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie)	Het deontologisch kader van de psycholoog	03/05/2018
Presentatie studiedag APSIH (Association des Psychologues de la Santé & d'Instit. Hospitalières)	De geïnformeerde klinisch psycholoog - Het patiëntendossier in het kader van het beroepsgeheim. Grenzen en limieten.	31/05/2018
Presentatie Vlaams GGZ-congres	Tuchtrecht psychologen: stand van zaken en belangrijkste lessen	18/09/2018

Tabel 15 – Aanwezigheden als standhouder op een activiteit

Activiteit	Datum
Standhouder op JobDay van UCLouvain	20/03/2018

Tabel 16 – Deelname aan activiteiten zoals workshops en studiedagen

Titel en organisatie	Thema	Datum
Studiedag <i>eMEN – Therapie online?!</i>	Reflecties vanuit de psychodynamische psychotherapie & ethische kwesties	23/02/2018
Studiedag UNIZO	Studiedag betreffende de consumentenrechten	28/02/2018
Onderzoeksdag APSY	Conferentie die in het bijzonder een reflectie presenteert over de structurering van het gebied van de e-mentale gezondheid.	15/03/2018
Conferentie APTO	Conferentie over de toekomst van de arbeidpsychologie	29/03/2018
Opleiding insolventiefunctionarissen bij de Platform Ordes & Instituten	Opleiding insolventiefunctionarissen	20/04/2018 & 27/04/2018
Conferentie Federatie Vrije Beroepen	Wijziging in de beroepsreglementering	24/04/2018
Colloquium ICT en gezondheidszorg	Kritische blik op en onderzoek naar de informatica-evoluties voor de geestelijke gezondheidszorg	17/05/2018
Jaarlijkse bijeenkomst van de BAPS	De psychologische wetenschap van de eerstelijns geestelijke gezondheidszorg.	18/05/2018
Studiedag <i>eHealtharchitectuur</i> van éénlijn.be	Kritische blik op de eerstelijns gezondheidszorg	13/09/2018
Opleiding insolventiefunctionarissen van de Orde van Vlaams Balies	Opleiding insolventiefunctionarissen	26/09/2018
Studiedag <i>Beroepsgeheim & hulpverlening</i> door Zorgnet-Icuro	Reflectie over de medische praktijk en het beroepsgeheim	19/10/2018
Studiedag VVKP	“Klinische psychologie en transdiagnostisch werken” Een nieuwe aanpak naar diagnostiek en behandeling, DSM-overstijgend	26/10/2018

2.7 OVERLEG MET DE PARTNERS

Hieronder geven we een overzicht van eenmalige (tabel 17) en regelmatige (tabel 18) overlegmomenten waaraan onze directeur en/of onze medewerkers hebben deelgenomen.

Tabel 17 – Éénmalige overlegmomenten waaraan personeelsleden hebben deelgenomen

Gesprekspartner	Thema	Datum
Professional Standards Authority, United Kingdom	Gesprek over studies en aanzienlijke verbeteringen in de wetgeving inzake vrije beroepen	19/01/2018
Chiara Aquino, Cédric Boussart en Hélène Coppens, psychologen	Gesprek over de open brieven gericht aan de Psychologencommissie in 2017	15/03/2018
Interordes - Overleg met andere ordes	Uitwisseling van informatie en ideeën over de reglementering en werking van de ordes	19/03/2018
Jonge gediplomeerden van de Université libre de Bruxelles	Proclamatie	19/10/2018
Beroepsverenigingen	Organisatie van een ronde tafel om de samenwerking tussen de Commissie en de beroepsorganisaties te bespreken	30/11/2018
EFPA, European Federation of Psychologists' Associations	Uitwisseling van informatie en ideeën over de reglementering van het beroep in Europa	27/11/2018

Tabel 18 – Regelmatige overlegmomenten waaraan personeelsleden hebben deelgenomen

Overlegpartner	Thema	Aantal
Kabinet minister Borsus/Ducarme en/of minister De Block	Onze werking, onze toekomstige evolutie en herschrijving van de deontologische code	5
Ontmoeting met verschillende medewerkers van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid	Samenwerking bij de invoering van het visum voor klinisch psychologen en andere zaken die verband houden met de erkenning van het beroep van klinisch psycholoog	4
Overleg klinische psychologie BFP (Belgische Federatie van Psychologen)	Observatie en discussies in de BFP-werkgroep	3
Platform Ordes en Instituten (POI)	Informatie-uitwisseling over de evolutie van de wetgeving en de samenwerking tussen de ordes en instituten, netwerkmoment en ad hoc uitleg, bijv. door de minister of een kabinetsmedewerker	6

2.8 PLENAIRE ZITTING

2.8.1 Aantal vergaderingen

De plenaire vergadering kwam in 2018 viermaal bijeen, meer bepaald op de data vermeld in tabel 19.

2.8.2 Verslagen van de Plenaire vergaderingen

Volgend op het verzoek om transparanter te communiceren over haar werking heeft de Psychologencommissie een aantal concrete maatregelen genomen, waaronder de publicatie van de verslagen van de Plenaire Vergaderingen vanaf de Plenaire Vergadering van maart 2017.

Vandaag kunnen alle verslagen sinds de Plenaire Vergadering van maart 2017 nagelezen worden op www.compsy.be/verslagen-van-de-plenaire-vergaderingen

2.9 FINANCIËEL RAPPORT

Om de transparantie van onze inkomsten en uitgaven te vergroten stellen wij voortaan ons financieel rapport publiek toegankelijk. Hieronder vindt u het financieel rapport.

Tabel 19 - Plenaire vergaderingen in 2018

Data Plenaire vergadering
16/03/2018
17/06/2018
21/09/2018 (uitzonderlijk verlengd op 28/09/2018)
21/12/2018

Financieel rapport 2018

Inkomsten	€ 930.301,51
1. Jaarlijkse erkenningsbijdrage voor de inschrijving als psycholoog (eerste aanvragen en hernieuwingen)	€ 928.318,29
2. Andere : intresten, restituties, recuperaties, enz.	€ 1.983,22
Uitgaven	-€ 1.254.465,51
1. Personeel : salarissen, RSZ-bijdragen, verplaatsingen, opleidingen, sociaal secretariaat, enz	-€ 478.086,86
2. Evenementen: catering, fotograaf, verslaggeving, enz.	€ 0,00
3. Externe experts : advocaten, juristen, vertalers, graphisch ontwerpers, bemiddelaars, boekhouder, enz.	-€ 280.996,37
4. Burelen, vergaderzalen, kopieermachine, enz. : huur, huurlasten, onderhoud, reparaties, belastingen	-€ 116.710,59
5. Tuchtraad, Plenaire, Bureau, werkgroepen, enz. : vergoedingen, verplaatsingskosten, catering, enz.	-€ 67.152,97
6. Website, databank, online betalingssysteem, online archief, nieuwsbriefsysteem, enz.	-€ 100.527,70
7. Drukwerken & publiciteit : brieven, erkenningskaarten, folders, affiches, advertenties, enz.	-€ 16.055,45
8. Portkosten, postzegels, telefonie & Internet	-€ 43.344,38
9. Bijdragen federaties van vrije beroepen - UNPLIB & FVIB	-€ 7.774,30
10. Meubels, computers, enz	-€ 18.754,29
11. Bureelbenodigdheden en diverse goederen : papier, briefomslagen, software, boeken, documentatie, enz.	-€ 9.379,43
12. Andere : herwaarderingen, bankkosten, verzekeringen, enz.	-€ 115.683,17
Resultaat	-€ 324.164,00

3. OVER DE PSYCHOLOGENCOMMISSIE

3.1 MISSIE EN TAKEN

De Psychologencommissie is een onafhankelijke publieke instantie op federaal niveau. Ze is bevoegd voor de titelbescherming en de deontologie van alle psychologen in België, ongeacht hun nationaliteit, beroepscontext of statuut. Haar werking wordt bepaald door wetten en koninklijke en ministeriële besluiten en valt onder het toezicht van onze voogdijminister, de minister van Middenstand.

De bescherming van personen die beroep doen op de dienst van een psycholoog vloeit voort uit onze missie van publiek belang. Dit doet onze Tuchtraad met de garantie van de naleving van de toepassing van de deontologische code en zo het vertrouwen in de discipline te bevorderen.

Wil men in België de bij wet beschermde titel van psycholoog gebruiken, dan moet men zich bij de Psychologencommissie inschrijven als psycholoog. Dit geldt zowel voor zelfstandigen als voor psychologen in loondienst. Via zijn inschrijving engageert de psycholoog zich tot het naleven van de deontologische code voor psychologen (die verankerd is in een koninklijk besluit).

De Psychologencommissie doet niet aan de verdediging van de persoonlijke belangen van psychologen

In de Plenaire Zitting van de Psychologencommissie zetelen de afgevaardigden van de beroepsverenigingen voor psychologen die daartoe erkend zijn door de minister van Middenstand. De Psychologencommissie vervult evenwel een andere opdracht en is niet te vergelijken met een beroepsvereniging. Zo mag ze, als publieke instantie en in tegenstelling tot de beroepsverenigingen, niet aan de verdediging van de persoonlijke belangen van psychologen doen.

Niettemin komt haar missie - de bescherming van cliënten/patiënten van psychologen via het beheer van een lijst van psychologen, een deontologische code en een Tuchtraad - wel het vertrouwen in de discipline ten goede. Via zelfregulatie zorgt zij er bovendien voor dat psychologen zelf betrokken blijven in de deontologische invulling van hun beroep. Bijgevolg is het bestaan van een zelfregulerend beroepsorgaan als de Psychologencommissie in het belang van alle psychologen, van hun cliënten/patiënten en van de maatschappij als geheel.

Hoe wil de Psychologencommissie invulling geven aan haar missie?

- Ze regulariseert het gebruik van de titel van psycholoog via een inschrijvingsprocedure. Zo biedt ze bescherming tegen misbruik van de titel door onbevoegden.
- Ze houdt de officiële lijst van psychologen in België bij en stelt deze online toegankelijk voor het brede publiek.
- Ze kijkt toe op een ethisch correcte invulling van de discipline en gebruikt hiervoor de juridisch verankerde deontologische beroepscode of plichtenleer als toetssteen.
- Haar Tuchtraden regelen de ontvangen klachten en leggen een sanctie op in geval van schending van de deontologische code.
- Ze is een volwaardige gesprekspartner voor overheden en stakeholders, maar enkel en alleen omtrent zaken die verband houden met de titel en de deontologie van psycholoog.
- Ze wenst in te zetten op een betere sensibilisering van het brede publiek over de deskundigheid van psychologen en hun engagement om hoge ethische normen na te leven.

Het verschil met de beroepsverenigingen in een oogopslag

De Psychologencommissie:

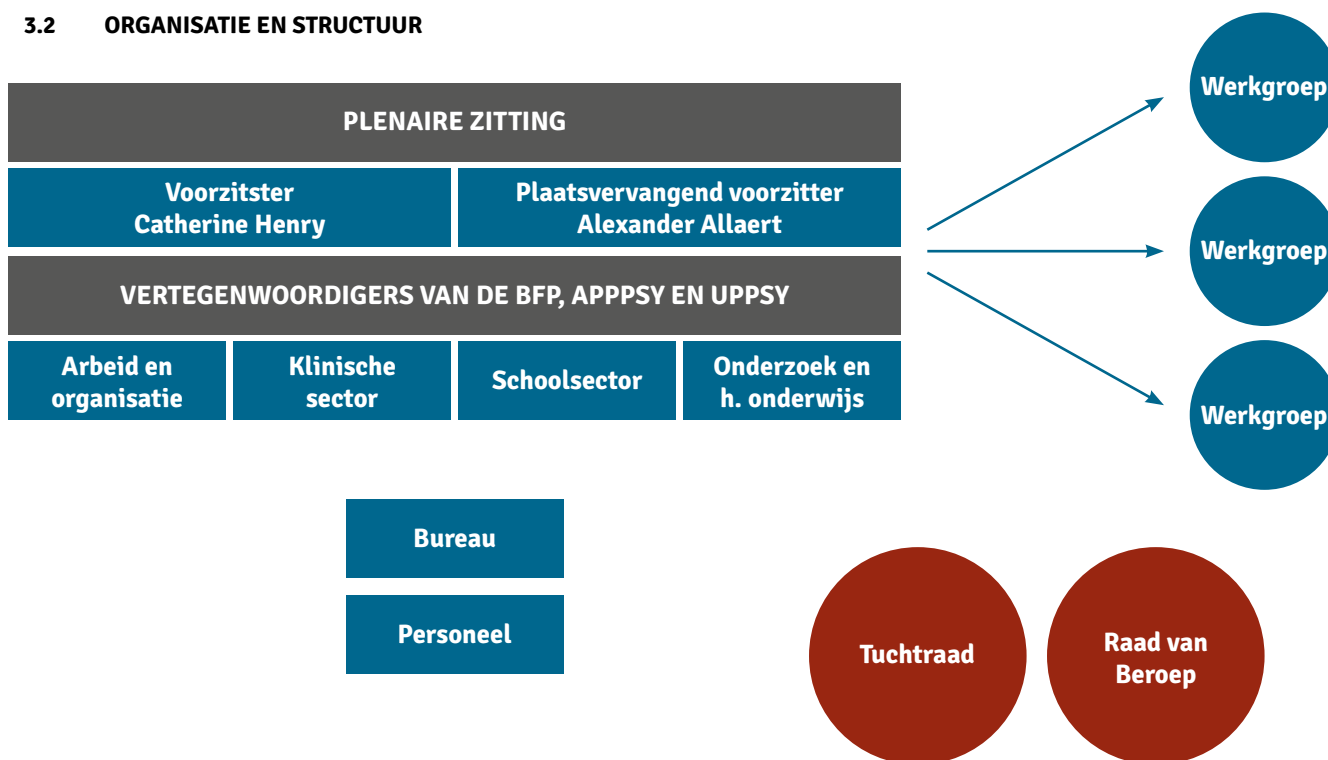
- federale overheidsinstelling
- taken bij wet vastgelegd
- de inschrijving voor de titel van 'psycholoog' is wettelijk verplicht
- een inschrijvingsprocedure om de titel van 'psycholoog' te mogen gebruiken
- deontologische code
- bescherming van cliënten/patiënten van psychologen
- aanspreekpunt bij klachten over psychologen

Een beroepsfederatie of -vereniging:

- vereniging zonder winstoogmerk
- belangenverdediging van hun leden
- ondersteuning bij de uitoefening van het beroep
- takenpakket varieert van vereniging tot vereniging
- kortingen op abonnement aan psychologische tijdschriften, navormingen, voordelige bijdragen aan professionele verzekeringen, verstrekking van beroepsinformatie enz.
- lidmaatschap niet verplicht, wel aangeraden.

3.2 ORGANISATIE EN STRUCTUUR

3.2.1 De afgevaardigden van de erkende beroepsverenigingen in de Plenaire Zitting

De Psychologencommissie bestaat uit de commissieleden die zetelen in de Plenaire Zitting. Deze komt driemaandelijks bijeen en wordt telkens voorgezeten door een advocate, aangewezen als voorzitter door de minister van Middenstand. Tijdens deze vergaderingen zijn beslissingen genomen in verband met de werking en problematieken gelinkt aan de inschrijving en de deontologie van de psychologen.

Onder de effectieve commissieleden zijn er stemhebbende leden en raadgevende leden. Per stemhebbend en raadgevend lid wordt er ook een plaatsvervanger aangeduid (zie tabel 14). Alle leden voeren hun mandaat uit als vrijwilliger en worden hier dus niet voor vergoed.

De Commissieleden zijn afgevaardigden van de door de overheid erkende beroepsverenigingen:

- de Belgische Federatie van Psychologen (BFP-FBP),
- l'Association des Psychologues Praticiens d'orientation Psychanalytique (APPPsy),
- de Beroeps Unie van Psychologen (UPPsy-BUPsy).

Deze beroepsverenigingen werden door onze voorgedijminister, de minister van Middenstand, erkend als representatieve 'nationale beroepsvereniging voor psychologen'. Om deze erkenning te bekomen dienden zij een aanvraag in bij de betreffende minister. Deze laatste ging vervolgens na of de beroepsvereniging in kwestie beantwoordt aan de wettelijke criteria, zoals beschreven

in het 'Koninklijk besluit van 21 mei 1996 tot regeling van de erkenning van de nationale beroepsfederaties van psychologen en van de vertegenwoordiging van de erkende federaties in de Psychologencommissie'.

Het aantal zetels per vereniging, alsook de mandaten (stemhebbend of raadgevend) worden toegekend in functie van het ledenaantal van elke beroepsvereniging. Hoe meer aangesloten leden, hoe meer afgevaardigden van de betreffende beroepsvereniging er kunnen zetelen binnen de plenaire en hoe meer stemmen deze krijgen.

De commissieleden, allen ingeschreven als psycholoog op de lijst, belichamen de verschillende sectoren binnen de beroepsgroep:

- School en educatie,
- Arbeid en organisatie,
- Klinische,
- Hoger onderwijs en onderzoek.

Deze sectoren worden vertegenwoordigd door zowel Franstalige als Nederlandstalige psychologen. Tabel 20 biedt een overzicht van de afgevaardigden die in 2018 deel uitmaakten van de plenaire vergadering van de Psychologencommissie. De volledige voorstelling van deze Commissieleden is terug te vinden op www.compsy.be/voorstelling-commissieleden

Tabel 20 - Overzicht van de afgevaardigden die deel uitmaken van de plenaire vergadering van de Psychologencommissie.

Sector	Familienaam	Voornaam	Beroepsvereniging	Mandaat	Stem	Taal
NEDERLANDSTALIGE ZETELLENDE LEDEN						
Onderzoek	Proost	Karin	BFP-FBP	Effectief	x	NL
Onderzoek	Verhofstadt	Lesley	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
Onderzoek	Uzieblo	Katarzyna	BFP-FBP	Effectief	x	NL
Onderzoek	Van Hoof	Elke	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
Arbeid & Organisatie	De Witte	Karel	BFP-FBP	Effectief	x	NL
Arbeid & Organisatie	Schouteten	Jo	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
Arbeid & Organisatie	Van Lishout	Bie	BFP-FBP	Effectief	x	NL
Arbeid & Organisatie	Van Daele	Judith	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
School	Plasschaert	Lien	BFP-FBP	Effectief	x	NL
School	Ryckaert	Ilse	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
School	D'Oosterlinck	Patrick	BFP-FBP	Effectief	x	NL
School	Lietaert	Leen	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
Klinisch	Lowet	Koen	BFP-FBP	Effectief	x	NL
Klinisch	Hilderson	Michaël	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
Klinisch	Van Daele	Tom	BFP-FBP	Effectief	x	NL
Klinisch	Delfosse	Lynn	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	NL
FRANSTALIGE ZETELLENDE LEDEN						
Onderzoek	Fouchet	Philippe	BFP-FBP	Effectief	x	FR
Onderzoek	Blavier	Adélaïde	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
Onderzoek	Rozenberg	Alain	APPPSY	Effectief	x	FR
Onderzoek	Widart	Frédéric	APPPSY	Plaatsvervangend	x	FR
Onderzoek	Ucros	Claudia	UPPSY	Effectief		FR
Onderzoek	Mathieu	Bernard	UPPSY	Plaatsvervangend		FR
Arbeid & Organisatie	Laermans	Christine	BFP-FBP	Effectief	x	FR
Arbeid & Organisatie	Parisse	Johan	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
Arbeid & Organisatie	Laloo ¹	Julie	BFP-FBP	Effectief	x	FR
Arbeid & Organisatie	Penxten	Jerry	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
Arbeid & Organisatie	Drory	Diane	APPPSY	Effectief		FR
Arbeid & Organisatie	Robin	Didier	APPPSY	Plaatsvervangend		FR
Arbeid & Organisatie	Hanquet	Chantal	UPPSY	Effectief		FR
Arbeid & Organisatie	Gontier	Alain	UPPSY	Plaatsvervangend		FR

1. Julie Laloo was lid van de Plenaire Vergadering tot september 2017 voor ze in mei 2018 Directeur werd van de Psychologencommissie.

School	Frenkel	Stephanie	BFP-FBP	Effectief	x	FR
School	Cassiers	Marie-Claude	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
School	Lenzen	Brigitte	APPPSY	Effectief	x	FR
School	Rauis	Françoise	APPPSY	Plaatsvervangend	x	FR
School	Defossez	Philippe	UPPSY	Effectief		FR
School	Declercq	Violaine	UPPSY	Plaatsvervangend		FR
Klinisch	Chauvier	Pauline	BFP-FBP	Effectief	x	FR
Klinisch	Vassart	Quentin	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
Klinisch	Haot	Patrick	BFP-FBP	Effectief	x	FR
Klinisch	Gerard	Emilie	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
Klinisch	Nadeau	Chloë	BFP-FBP	Plaatsvervangend	x	FR
Klinisch	De Keuleneer	Alain	APPPSY	Effectief		FR
Klinisch	Florence	Jean	APPPSY	Plaatsvervangend		FR
Klinisch	Kestemont	Paul	UPPSY	Effectief		FR
Klinisch	Vermeulen	Martine	UPPSY	Plaatsvervangend		FR

Een effectief stemgerechtigd of raadgevend lid kan steeds de Plenaire Vergadering bijwonen, waarvan enkel de stemgerechtigden kunnen stemmen op beslissingen. Een plaatsvervangend lid woont de Vergadering in principe enkel bij indien een effectief stemhebbend of een raadgevend lid van zijn beroepsvereniging en taalgroep niet kan zetelen. De plaatsvervanger kan enkel stemmen indien deze een effectief stemhebbend lid vervangt.

Zoals aangegeven onder punt 2.9 zijn de verslagen van de plenaire vergadering beschikbaar op www.compsy.be/verslagen-van-de-plenaire-vergaderingen

3.2.2 Het Bureau

Het Bureau komt op regelmatige basis samen om de Plenaire Vergaderingen voor te bereiden en om op korte termijn beslissingen te nemen over de werking van de Psychologencommissie. Het Bureau fungeert ook als een filter voor vragen zodat het takenpakket van de Plenaire verlicht wordt. Ook bepaalde beheerszaken worden door haar afgehandeld, indien de Plenaire Zitting het Bureau hiervoor mandateert.

De bureauleden hebben een frequenter contact met de staf en dus een betere kijk op de dagelijkse werking. Zo legt ze de brug tussen het vaste personeel en de zetelende Commissieleden, die tijdens de Plenaire Vergadering beslissingen nemen.

De samenstelling van het Bureau in 2018 was de volgende:

Catherine Henry
Voorzitster

Koen Lowet²
Schatbewaarder,
Afgevaardigde van de BFP-FBP

Prof. Em. Karel De Witte¹
Secretaris,
Afgevaardigde van de BFP-FBP

Bie Van Lishout³
Schatbewaarder,
Afgevaardigde van de BFP-FBP

1. Karel De Witte nam ontslag als Secretaris na de plenaire vergadering van 21 september 2018.
2. Koen Lowet nam ontslag als Schatbewaarder tijdens de plenaire vergadering van 17 juni 2018.
3. Bie Van Lishout nam de functie van Schatbewaarder over tijdens de plenaire vergadering van 21 september 2018.

Julie Laloo
Directrice

Diane Drory
Afgevaardigde van APPpsy

Pauline Chauvier⁴
Afgevaardigde van de BFP-FBP

Claudia Ucros⁵
Afgevaardigde van UPPsy-BUPsy

3.2.3 De Tuchtraden

De Psychologencommissie kent twee tuchtrechtelijke instanties die bevoegd zijn voor het onderzoeken van inbreuken op de deontologische code van psychologen: een Tuchtraad en een Raad van Beroep. Deze raden nemen een onafhankelijke positie in binnen de Commissie. De Tuchtraad en de Raad van Beroep omvatten elk een Nederlands- en een Franstalige kamer. Elke kamer wordt voorgezeten door een advocaat of een magistraat benoemd door onze voogdijminister, de minister van Middenstand Denis Ducarme.

Hieronder vindt u een overzicht van de Voorzitters van de Tuchtraad en van de Raad van Beroep (d.d. 31 december 2018).

In 2018 benoemde het Kabinet van Minister Ducarme de vier plaatsvervangende voorzitters van de disciplinaire instanties van de Psychologencommissie. Zij voegen zich bij de reeds gekozen leden en presidenten om hen te helpen bij de uitvoering van hun taken. De benoeming van een plaatsvervangend voorzitter is nuttig.

Het kan voorvallen dat de 'effectieve' Voorzitter niet kan zetelen omdat hij zijn onpartijdigheid in een bepaalde zaak niet kan verzekeren. Dit is bijvoorbeeld het geval als de Voorzitter familiebanden heeft met de klager of de beklaagde psycholoog. Dankzij de benoeming van de plaatsvervaarders kunnen dergelijke klachten worden behandeld.

Kris Luyckx
Voorzitter Nederlandstalige kamer Tuchtraad

Dirk Floren
Plaatsvervangend Voorzitter Nederlandstalige kamer Tuchtraad

Jean-Pierre Dardenne
Voorzitter Franstalige kamer Tuchtraad

Evelyne Langenaken
Plaatsvervangend Voorzitter Franstalige kamer Tuchtraad

Willem van Betsbrugge
Voorzitter Nederlandstalige kamer Raad van Beroep

Jellina Buelens
Plaatsvervangend Voorzitter Nederlandstalige kamer Raad van Beroep

Sébastien Humblet
Voorzitter Franstalige kamer Raad van Beroep

Florence Piret
Plaatsvervangend Voorzitter Franstalige kamer Raad van Beroep

4. Pauline Chauvier trad toe tot het Bureau tijdens de plenaire vergadering van 17 juni 2018.

5. Claudia Ucros trad toe tot het Bureau tijdens de plenaire vergadering van 17 juni 2018.

De leden van de Raden zijn psychologen die ingeschreven zijn op de lijst bijgehouden door de Psychologencommissie. Zij werden in 2014 democratisch verkozen door hun 'peers'. Tabel 21 geeft een overzicht van de effectieve en plaatsvervangende leden per kamer.

Tabel 21 - Overzicht van de effectieve en plaatsvervangende leden van de Tuchtraden

Leden Nederlandstalige Kamer Tuchtraad

Effectief lid	Ingrid Delameillieure
Effectief lid	Ingrid De Paep
Effectief lid	Ellen Bisschop
Plaatsvervangend lid	Filip Raes
Plaatsvervangend lid	Barbara Vuylsteke
Plaatsvervangend lid	Ann Moens

Leden Nederlandstalige Kamer Raad van Beroep

Effectief lid	Annie Verhaert
Effectief lid	Elise Steemans
Effectief lid	Angelica Dullers
Plaatsvervangend lid	Bruno Vossen
Plaatsvervangend lid	José Raets
Plaatsvervangend lid	Marleen Moyson

Leden Franstalige Kamer Tuchtraad

Effectief lid	Eveline Ego
Effectief lid	Claudine Sohie
Effectief lid	Genevieve Cool
Plaatsvervangend lid	Lucien Lemal
Plaatsvervangend lid	Marc Malempre
Plaatsvervangend lid	André-Marie Allard

Leden Franstalige Kamer Raad van Beroep

Effectief lid	Christian Mormont
Effectief lid	Marie-Christine Jacques
Effectief lid	Pierre Nederlandt
Plaatsvervangend lid	Anne Massa
Plaatsvervangend lid	Etienne Vermeiren
Plaatsvervangend lid	Helen Casteleyn

3.2.4 Het personeel

Het personeel voert samen met de leden van de Psychologencommissie en het Bureau de beslissingen uit die door de Plenaire Zitting worden genomen. De directeur en zijn medewerkers krijgen hiervoor de nodige ruimte om de dagelijkse werking van de Psychologencommissie op autonome manier te verzekeren. De medewerkers kunnen uitgenodigd worden op de vergaderingen van het Bureau om bepaalde projecten toe te lichten. Ze nemen ook deel aan de Plenaire Vergaderingen, waar ze de vooruitgang komen schetsen van de projecten waaraan zij meewerken. In 2018 telde het personeel 11 medewerkers (iets meer dan 6 voltijdse equivalenten).

- Julie Laloo, directeur, psycholoog
- Maryse Stoz, administratief medewerker (Ze heeft de Psychologencommissie verlaten op 05/02/2018.)
- Lorena Chiriboga, administratief medewerker, psycholoog
- Dorian Sansbury, administratief medewerker
- Peggy Van de Veire, administratief medewerker (Ze heeft de Psychologencommissie verlaten op 30/04/2018.)
- Jonathan Dujardin, medewerker communicatie
- Marie-Caroline de Mûelenaere, medewerker studiedienst, psycholoog
- Emily Vranken, medewerker studiedienst, psycholoog
- Jean-Marc Hausman, medewerker studiedienst, jurist
- Letitia Dumont, griffier van de Franstalige kamer van de Tuchtraad
- Vincent Noelmans, griffier van de Nederlandstalige kamer van de Tuchtraad

Nieuwe directie voor de Psychologencommissie

Begin 2018 legde Edward Van Rossen zijn taken als directeur neer om een nieuwe uitdaging aan te gaan. Na een lange selectieprocedure heeft Catherine Henry, voorzitter van de Psychologencommissie, samen met het Bureau beslist om Julie Laloo aan te stellen als directrice van de Psychologencommissie.

Psychologencommissie

Psychologencommissie

Kunstlaan 3 · 1210 Brussel

www.compsy.be

Secretariaat

T +32 2 503 29 39

info@compsy.be

[/compsyBelgium](https://www.facebook.com/compsyBelgium)

[/company/2831105](https://www.linkedin.com/company/2831105)

[/CompsyBelgie](https://twitter.com/CompsyBelgie)

.be